

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
ПРИ БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

ОПЕРАТИВЕН ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕН

БЮЛЕТИН

Я Н У А Р И 1992 Г.

София, 1992 г.

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набрана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери от икономиката и обществения живот.

С благодарност ще приемем Вашите отзиви и препоръки в:
СЕКТОР "ЕФЕКТИВНОСТ И МАРКЕТИНГ", тел. 72-22-71 (вътр. 262, 320)
1184 София, Бул. "Младост" 1, НИМХ.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

по същество НАЦИОНАЛНА ХИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧНА СЛУЖБА с филиалите си в Плевен, Варна, Пловдив и Квстендия е с предмет на дейност:

- метеорологични, агрометеорологични и хидрологични информации, данни и анализи за химическото и радиоактивно замърсяване на въздуха и водите
- краткосрочни, средносрочни и месечни прогнози за проявленията на времето, и хидросферата, замърсяването на въздуха и водите
- агрометеорологични прогнози за фенологичното развитие и формиране на добиви от земеделските култури
- изследвания и активни въздействия върху градови процеси
- обезпечаване с научно-приложни изследвания, експеримент, разработки, методики и технологии на различни дейности в селското стопанство, транспорта енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство търговията, екологията, гражданската отбрана и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки.
- експертни оценки, експертизи и продукти на информатиката

ТАЗИ ОПЕРАТИВНА И ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

- повишава икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота
- спомага за взимане на оптимални управленчески решения
- способствува за намаляване на щетите и жертвите от неблагоприятни хидрометеорологични явления
- допринася за международния обмен на хидрометеорологичната информация
- участвува в световния мониторинг на изменението на климата и състоянието на атмосферата и хидросферата

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА. Почти през целия месец времето в нашата страна се развиваше под влиянието на антициклони.

На 1.I в челото на антициклон с център над Алпите от север с умерени ветрове и превалявания от сняг нахлуваше по-студен въздух. Впоследствие, с разширяването на антициклона на изток и югоизток и с попадането на България в топлата му част, се установи слънчево и сравнително топло време, което се задържа до края на десетдението. През последните дни, в разрушаващия се антициклон, в сутрешните часове се образуваха мъгли. На 11.I с проникването на по-студен въздух от север мъглите се разсеяха, антициклонът регенерира и топлото време продължи до 12.I.

На 13.I в челната част на антициклон, разположен над Великобритания и в тила на циклон над централна Русия, от север с умерени и силни ветрове нахлу студен въздух. Температурите се понижиха чувствително и преваля слаб сняг.

През периода 14-19.I от северозапад в относително високо налягане преминаха бързи фронтални системи, съпроводени с временни увеличения на облачността, слаби превалявания и с усилвания на вятъра. С преместването на антициклоналната област към Полша и с образуването на стационариращ циклон над централното Средиземноморие, на 20.I се създаде валежна обстановка. Вятърът от североизток се усили. Валежите от сняг продължиха до 22.I. Образува се нова снежна покривка, по-значителна в Северна България и по високите полета.

От 22 до 28.I под влияние на антициклонална област с център над Румъния времето се задържа безвалежно, но сравнително студено и мъгливо. В края на месеца, с активизирането на антициклона над Великобритания, от север над нашата страна започна да нахлува с усилване на вятъра и с превалявания от сняг, по-студен въздух.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА. На 1.I средноденоношните температури бяха между -6 и -1°C - с 3-4°C по-ниски от нормалните. От 2 до 19.I те бяха по-високи от нормалните. Най-високи средноденоношните температури (между 5 и 10°C, в Ловеч и Враца 12°C, в Пазарджик 11,8°C, в Пловдив 10,4°C) бяха на 3.I. Временни понижения на температурата имаше около 14 и 18.I, когато средноденоношните бяха близки до средните за януари. На 20 и 21.I понижаването им бе чувствително и в началото на третото десетдневие средноденоношните температури бяха предимно между -7 и -2°C - с 3 до 6°C по-ниски от нормалните. До 28.I те останаха доста по-ниски от обичайните за зимата. Едва през последните дни на месеца температурите се нормализираха.

Средните месечни температури за януари бяха между -2 и 3°C, в планините - от -10 до -4°C. По отношение на нормите тези температури в Дунавската

равнина и отделни райони на Тракийската низина са с 2 до 4°C по-високи от нормалните, а в останалата част на страната те са около и до 1,5°C над нормалните.

Най-високите температури през януари (между 12 и 17°C, в Пловдив 19°C, в Пазарджик и Чирпан 18°C) бяха измерени около 3 или 10.I, а най-ниските (между -12 и -7°C, в отделни котловинни полета до -15°C, а във високите части на планините до -23°C) – в началото на месеца или в средата на третото десетдневие.

3. ВАЛЕЖИ. На 1 и 15.I на отделни места имаше слаби превалежания, като измерените количества валеж бяха до 1 l/m². На 20.I в цялата страна, а на 31.I в Източна България валеж предимно сняг и бяха измерени до 7-8 l/m². Броят на дните с валеж 1 и повече литра на квадратен метър е 1-2, а в планинските и отделни припланински райони – до 8 дни, на вр.Ботев – 10 дни. През януари в някои станции най-големият денонощен валеж е по-малък от 1 l/m². Най-големи количества валеж за едно денонощие (предимно между 3 и 10 l/m², на вр.Мусала 39 l/m², на вр.Ботев 17 l/m², в Грамада 13 l/m², на н.Емине 14 l/m², в Къстендил и Враца 11 l/m²) бяха измерени предимно на 21.I.

Сумата на валежите в по-голямата част на страната е между 5 и 15 l/m² – между 10 и 30% от нормата, в отделни райони на Западна България до 40% от нормата. Повече валежи имаше на места в планинските райони. На вр.Мусала беше измерено 75 l/m², на вр.Ботев – 45 l/m², на Черни връх – 27 l/m², на вр.Мургаш – 26 l/m², в Къстендил – 19 l/m², на вр.Снежанка, Панагюрище и н.Емине – 17 l/m². Най-малко бяха валежите на места в Югоизточна България – до 5-6 l/m² (до 15% от нормата).

4. СИЛЕН ВЯТЪР. През януари значително усилване на вятъра имаше на 1, около 5, около 11, около 17, на 21 и през последните дни на месеца, а преобладаващата му посока беше от северозапад. По-често вятърът се усилваше в планините и в североизточната половина на страната, където на места броят на дните със силен вятър (14 м/с и повече) достигна 6-7. Във високите части на планините силен вятър беше регистриран в около 15 дни. В някои райони предимно в югозападната част на страната максималната скорост на вятъра беше по-малка от 14 м/с.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ. Средната облачност беше предимно между 5 и 7 десети от небосвода – около и по-малко от нормата. Тя беше най-малко в Сандански – 3,9 десети от небосвода (с 2,6 десети под нормата). Слънчевото греене в повечето райони беше между 80 и 120 h, в Сандански 190 h, на вр.Мусала 173 h, на вр.Снежанка 160 h. Ясните дни (в повечето райони между 1 и 5) са около нормата. Най-много ясни дни имаше в Сандански – 10, във Видин – 9, в Сливен – 6. Мрачните дни (предимно между 6 и 12, в крайните югозападни райони – около 3) са по-малко от нормата.

6. СНЕЖНА ПОКРИВКА. В началото на януари снежна покривка имаше във високите полета на Югозападна България и Дунавската равнина. Дебелината ѝ беше до 10 см, в отделни райони на централната част на Северна България до 18 см. Тя постепенно се стопи и на 6.I снежна покривка имаше само в планините. В началото на третото десетдневие в по-голямата част на страната (без Югоизточна България) се образува нова снежна покривка с дебелина до 7-8 см, и само в отделни високи полета на Югозападна България дебелината ѝ достигна 15 см. В планините снежната покривка беше сравнително тънка – до 30 см.

Броят на дните със снежна покривка в Дунавската равнина и високите полета е около 15, а в останалата част на страната (по Черноморието и равнинните райони на Южна България) – между 3 и 10 дни, в София – 25 дни. Във високите части на планините снежната покривка се задържа през целия месец.

7. ОСОБЕНИ ЯВЛЕНИЯ. На 17 и 21.I по Черноморието духаше силен вятър и вълнението достигна 5 бала. Тази година през януари залежаванията и навяванията на сняг бяха твърде малко. В планините снежната покривка планините беше необичайно тънка за месеца – до 30 см.

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА. Повърхностният почвен слой (ППС) във високите котловинни полета на Югозападна и Северна България, без Черноморието през първите 5-6 дни на януари бе все още под снежна покривка. След стопяването ѝ, овлажнението на ППС бе добро до много добро. Състоянието на ППС в останалата част на страната постепенно се подобряваше към края на първото и началото на второто десетдневие и беше сравнително подходящо за повърхностни обработки. През третото десетдневие повърхностният почвен слой почти в цялата страна бе отново под снежна покривка със слабо повърхностно замръзване и състоянието му не бе подходящо за обработки.

Във водните запаси на почвата през януари не настъпиха съществени промени. Запасите продуктивна влага в повърхностния почвен слой 0-20 см в цялата страна бяха най-често 27-45 мм, а общия воден запас представляваше 85-98% от ППВ. По-голямо различие в запасите имаше в еднометровия почвен слой. И ако в по-голямата част от страната те са сравнително добри съответно 115-145 мм и 87-95%, то в Тракийската низина с Черноморието, крайдунавските райони на Централна и Северозападна България и крайните югозападни райони са съответно 80-115 мм и 75-87%, които за края на януари са недостатъчни.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ. Агрометеорологичните условия през януари бяха доста променливи. Постепенното подобрене на топлинните условия след първите един-два дни на месеца в районите без снежна покривка,

благоприятстваха макар и бавното развитие на есенните посеви. Последвалото стопяване на снега позволи тези процеси да протичат и в останалите райони на страната. Посевите не напреднаха съществено в развитието си. Единствено в отделни райони на Тракийската низина повечето от късните посеви формираха трети лист, а при някои започна и братенето. Тревожен е факта, че в районите, където сеитбата продължи и през втората половина на ноември, поникването все още не се е осъществило. Общото състояние на поникналите посеви бе най-често добро.

През третото десетдневие студеното време възстанови зимния покритието на есенните посеви. Не бяха наблюдавани критични минимални температури. След направения зимен преглед през януари повреди при есенните посеви и различните трайни насаждения не бяха регистрирани.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ. Сравнително по-подходящи условия за работа на полето имаше през повечето дни от първите две десетдневия. Продължиха зимните мероприятия в трайните насаждения, извозването на оборския тор, подготовителните мероприятия в зеленчуковото и тютинено разсадопроизводство, подхранването на есенните посеви и други.

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

В пункта на НИМХ разположен в квартал "Младост-1", гр. София през месеца бе наблюдавана следната картина на замърсяването на атмосферата.

По-значително замърсяване със серен двуокис бе регистрирано през първата и третата декада на месеца, когато през всички дни бяха надвишени средноденонощните пределно допустими концентрации (ПДК) и многогодишните месечни норми (ММН). През всички дни с измервания среднодневните концентрации на азотен двуокис бяха по-високи от средноденонощната ПДК, като преголемието е значително през периода 23-31. I във връзка с наблюдаваните валежи. Максималната стойност е около 4 пъти над средноденонощната ПДК и беше измерена на 24. I. Съдържанието на сероводород в 50 % от дните през месеца наднавършаваше ПДК, но остава по-ниско от ММН, с изключение на 7 и 20. I. Количеството прах през целия период наднавършаваше ПДК и ММН.

Техногенното радиоактивно замърсяване на приземния въздух по наши данни беше в границите на нормалните стойности, без съществени вариации. На 22. I в района на гр. Варна бе регистрирано рязко неколккратно повишаване на концентрацията на техногенни нуклиди, което до края на месеца постепенно намаляваше до естествените фонови стойности. През същия период в КИАЕМЦ не е оповестен радиационен инцидент в България или близо до нейните граници. Вероятно се касае до технологично изпускане в атомна централа на север или североизток от България.

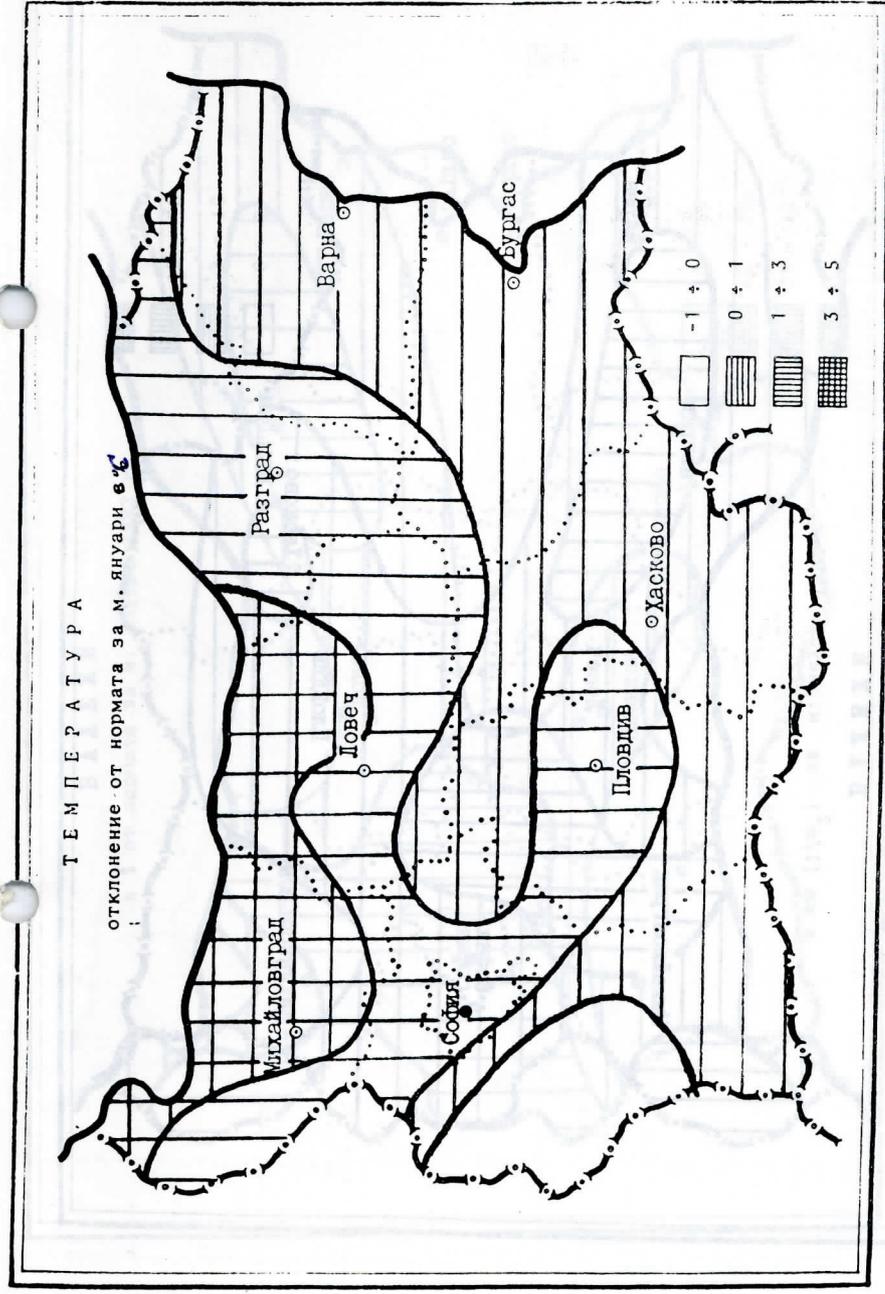
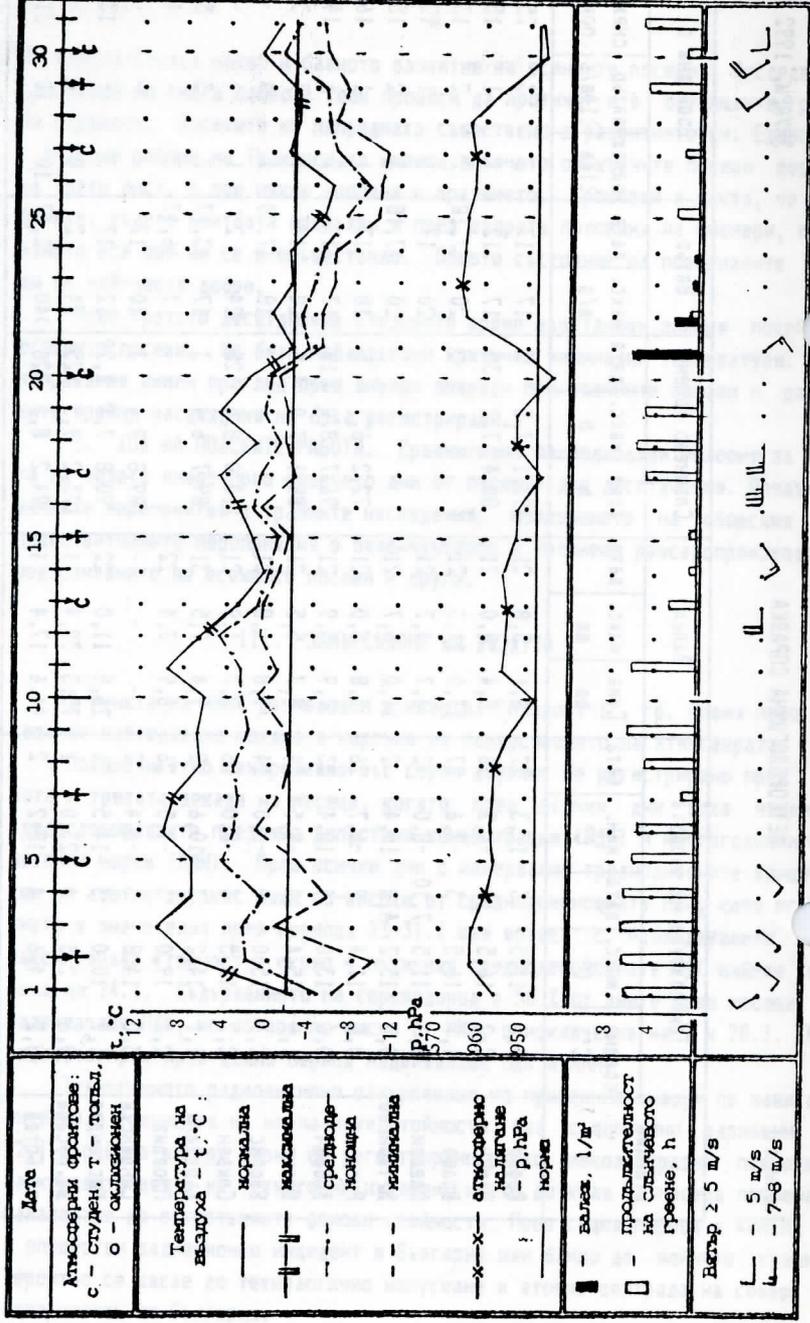
Таблица 1

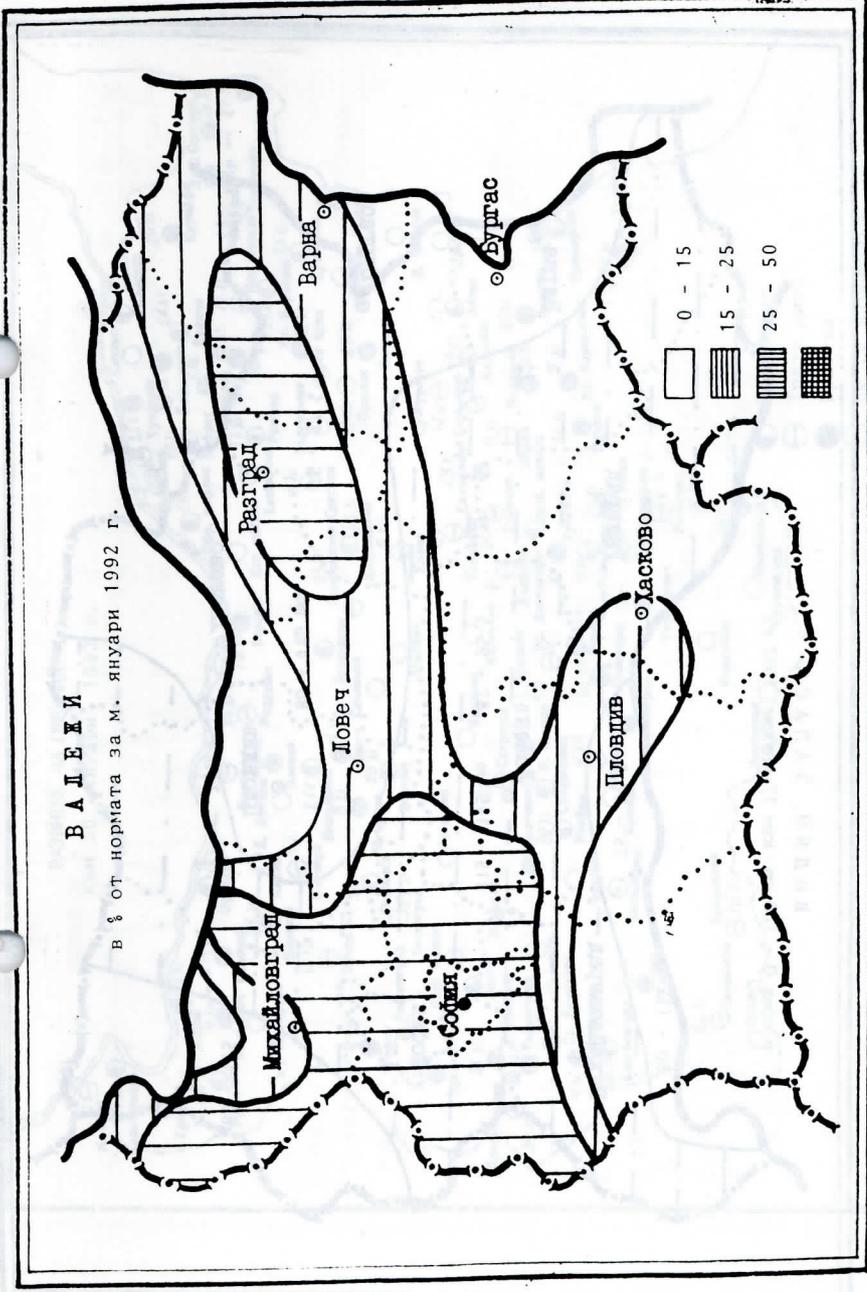
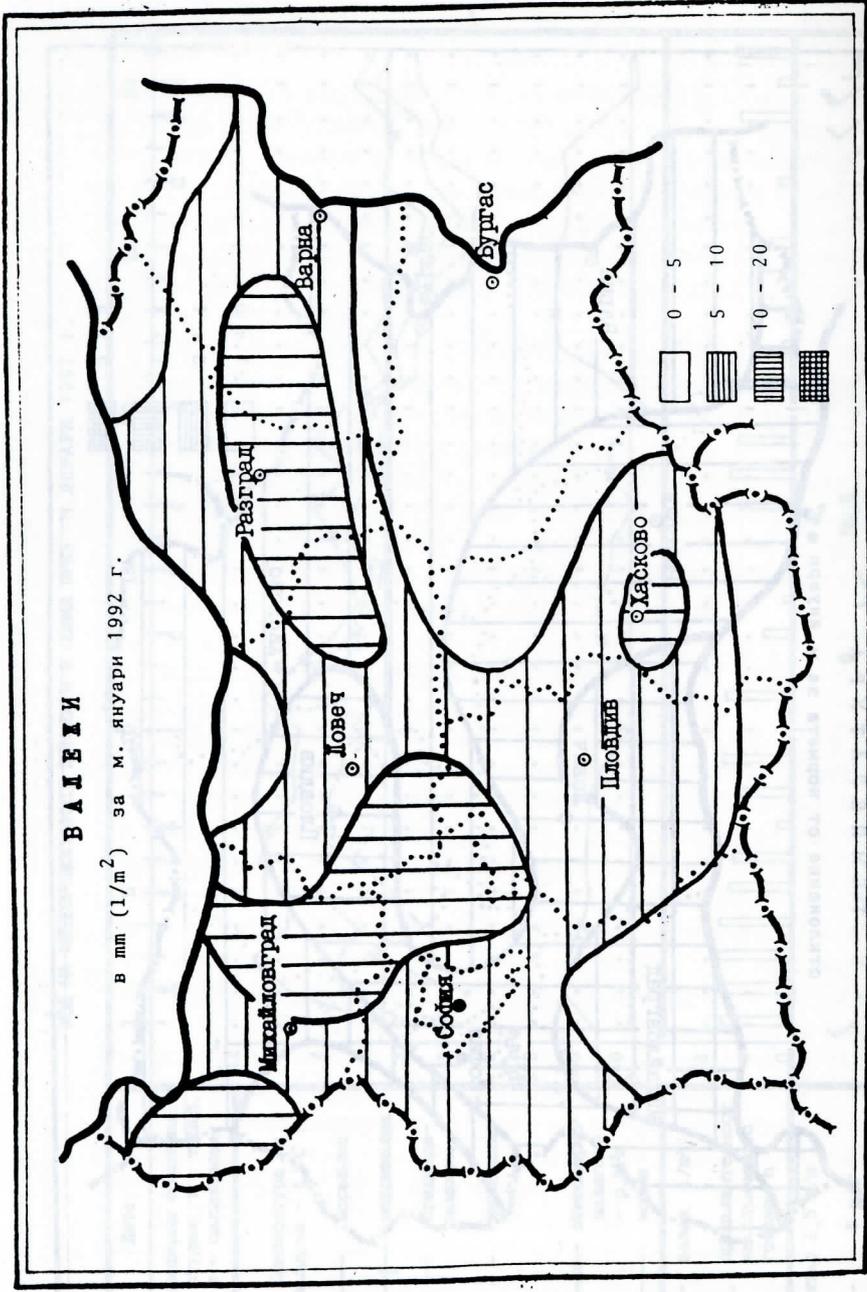
МЕТЕОРОЛОГИЧНА СПРАВКА

ЯНУАРИ, 1992 Г.

Станция	Температура на въздуха			Валеж		Слънчево греене			Вятър		Бойи дни с						
	средна С°	макс. С°	дата	мин. С°	дата	сума мм	макс. мм	дата	сума h	макс. h	дата	макс. м/с	дата	валех ≥1мм	вятър ≥14м/с	снежна покр.	
София	-0,6	11,5	3	-11,3	27	8,1	5,8	21	92,1	7,5	3	17	17	2	2	3	25
Видин	2,2	16,5	10	-6,2	26	8,4	8,0	21	80,4	7,2	30	17	12	1	1	1	15
Враца	1,7	16,5	3	-7,6	27	13,0	11,3	21				20	17,18	2	2	2	13
Плевен	1,1	11,5	7,10	-8,0	2	4,7	4,7	21				20	17	1	1	1	12
В. Търново	0,4	15,2	4,8	-10,4	2	11,0	6,7	21	72,2	6,7	5	18	17	3	2	2	15
Русе	0,8	11,4	9	-6,7	26	5,8	5,0	21	96,7	8,0	18	17	17	2	1	1	16
Добрич	-0,6	13,0	4	-10,4	23	7,9	5,9	21	88,1	7,0	4,5	20	17	1	7	3	3
Варна	1,9	15,4	10	-8,5	24	5,7	5,5	21				18	17,20	1	4	-	-
Бургас	2,1	15,0	9	-6,0	24	1,8	1,8	21	110,0	8,5	28	24	2	1	4	-	-
Сливен	2,2	16,5	3	-8,0	26	2,7	1,9	21	89,7	6,4	3	17	13,17	2	3	5	5
Кърджали	1,1	14,2	3	-10,6	2	9,4	7,5	31				7	16,17	3	-	-	4
Пловдив	2,4	19,0	3	-7,5	26	6,9	3,4	22				10	17	-	-	-	-
Сандански	3,0	14,8	3	-6,4	2				189,8	9,4	3	10	17	-	-	-	-
Кърджали	-1,7	10,0	3	-14,5	26	26,9	11,0	22	90,8	7,1	1,29	12	17	3	-	-	13
вр. Мусала	-9,6	2,5	4	-23,0	1	75,3	39,4	1	173,2	9,5	25	24	2	8	6	-	-
вр. Ботев	-8,2	4,6	4	-18,2	2	44,6	17,4	1	94,2	8,1	28	>40	2,17	10	16	-	31

ХОД НА МЕТЕОРОЛОГИЧНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ В ОСИЯ ПРЕЗ М. ЯНУАРИ 1992 Г.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

Липсата на валежи със стопански значими количества през януари засили маловодието на реките в някои райони на страната. През целия месец оттокът на повечето реки беше почти постоянен, от 2 до 4 пъти по-малък от средния за януари, определен за многогодишен период на наблюдение. Към края на месеца най-маловодни бяха реките: Росица при Севлиево, Янтра при Габрово, Камчия при Гроздьово, Тунджа след язовирите, Арда при Рудозем и Вехтино, Чепинска река при Велинград и крайните югоизточни реки Средецка и Факий. Протичащите водни количества за тези реки бяха от 5 до 10 пъти по-малки от средните за месеца.

Общият обем на речния отток през януари е 648,5 млн. м³ с 34,7 по-малък от средния за този месец, определен за многогодишен период на наблюдение, а средният отточен модул от територията на страната е 3,57 л/с. км².

През първото и второ десетдневие на януари нивото на р. Дунав в българския участък се колебаеше с 1-2 до 50-55 см в денонощие. През третото десетдневие започна спадане и до края на месеца нивото на реката се понижи с около 60-70 см. Средно за януари речното ниво е 1,5 - 2 м под средното, определено за многогодишен период на наблюдение за този месец.

Таблица 2 ХАРАКТЕРНИ ВОДНИ СТОЕЖИ НА Р. ДУНАВ ЯНУАРИ, 1992 г.

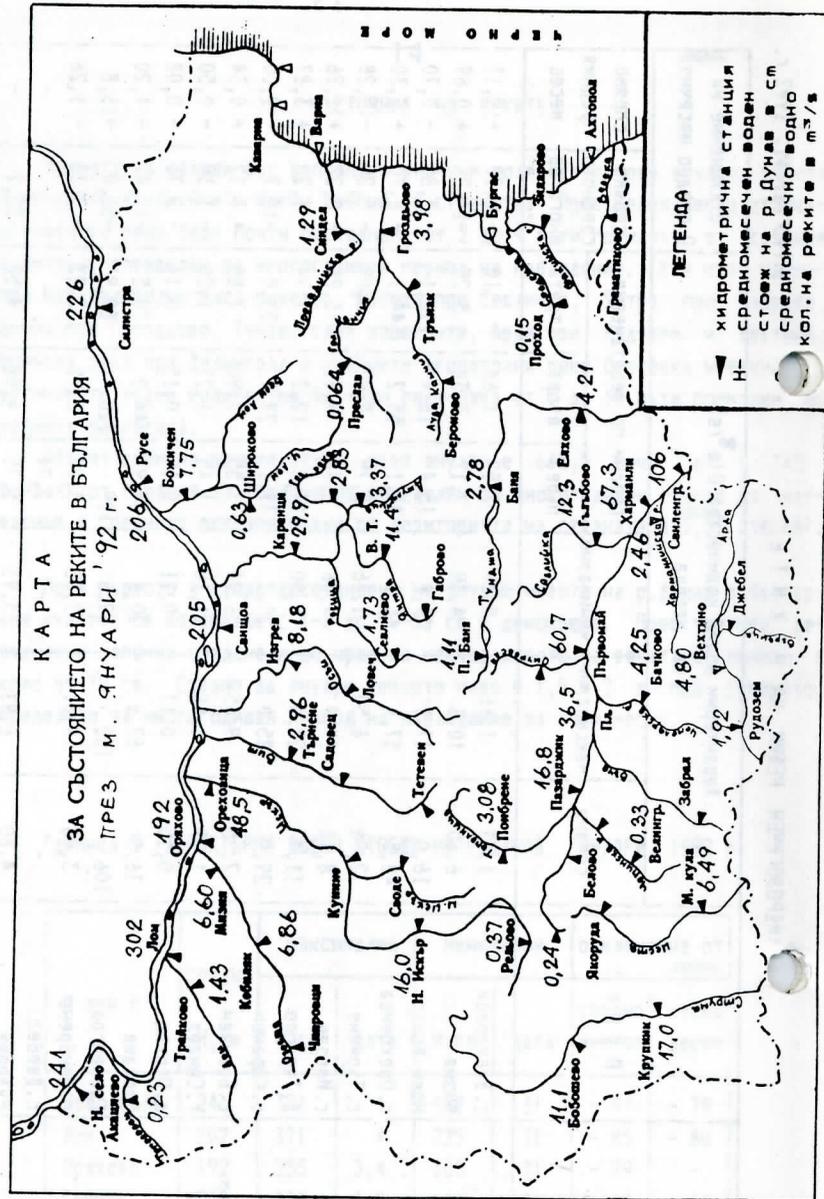
П У Н К Т	средни Н, см	максимални		минимални		отклонение от	
		Н, см	дата	Н, см	дата	средно многог	месец декем
Ново село	241	331	1	149	31	- 97	- 79
Лом	302	371	4	225	31	- 85	- 80
Оряхово	192	255	3,4	105	31	- 79	-
Свищов	205	258	4,5	142	31	-115	- 83
Русе	206	260	4,5	142	31	-145	- 91
Силистра	226	275	6	178	31	-122	- 97

ЯНУАРИ, 1992 г.

ИДРОЛОГИЧЕН РЕЖИМ НА РЕКИТЕ

Таблица 3

РЕКА	П У Н К Т	Характерни водни количества Q (м ³ /с)				Отклонение на Q средно месечно		
		средни	максимални	минимални	за месеца	спрямо средното многогод	спрямо предния месец	
Лом	с. Василевци	1,43	1,66	0,89	1,52	1,66	1,10	+ 0,13
	Мизия	6,60	10,8	4,39	7,17	7,38	5,25	+ 0,69
Искър	Нови Искър	16,0	17,2	14,4	15,4	16,4	16,1	- 0,70
	с. Ореховица	48,5	57,4	41,1	46,1	55,2	44,1	+ 3,30
Вит	с. Търфене	2,96	6,50	1,76	2,79	4,02	2,08	- 0,29
	с. Изгрев	8,18	17,9	4,86	8,76	9,93	5,86	+ 1,26
Янтра	В. Търново	11,4	27,3	6,00	14,3	12,2	7,74	+ 3,87
	с. Керанци	29,9	85,0	20,7	39,1	27,7	23,0	- 2,00
Русенски лом	с. Божичен	7,75	9,35	6,24	7,55	7,90	7,80	+ 0,34
	г. Сидел	1,29	1,68	1,10	1,45	1,22	1,20	- 0,50
Провидийска	с. Проход	0,15	0,17	0,11	0,15	0,15	0,14	- 0,08
	Провиде	36,5	67,6	20,8	34,9	44,2	30,5	- 4,20
Средецка	Марица	106	162	69,5	109	120	89,9	+16,8
	Свиленград	3,08	4,31	2,53	3,24	2,78	3,23	- 2,33
Тополница	с. Помбрене	-	-	-	2,74	-	-	-
	с. Джебел	4,80	6,93	3,93	5,75	4,08	4,58	- 22,2
Върбица	Рудозем	1,11	1,20	1,00	1,10	1,17	1,07	+ 0,57
	Павел баня	4,21	5,20	3,02	4,17	3,97	4,48	- 1,05
Тунджа	Елхово	6,94	7,77	4,86	6,92	6,83	5,71	- 9,71
	м. Момина кула	17,0	18,6	16,1	17,0	17,0	16,9	- 27,7
С-трума	с. Крупник	-	-	-	-	-	-	-
	Арда	-	-	-	-	-	-	-

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

В състоянието на подземните води през изтеклия период се очертах следните по-характерни тенденции:

Измененията на дебита на изворите бяха двупосочни, с по-добре изразена тенденция на спадане, обусловена от несъществено инфилтрационно подхранване. Понижение на дебита до 2 пъти, рядко по-голямо, в сравнение с декември, бе установено при 15 водоизточника или 60% от случаите. По-съществено спадане на дебита на изворите се регистрира в Настан-Триградския карстов басейн и в района на Странджа планина. Повишението на дебита също до 2 пъти, спрямо предходния период, установено при останалите водоизточници беше най-изразено в някои карстови басейни в района на Предбалкана, Западна и Централна Стара планина.

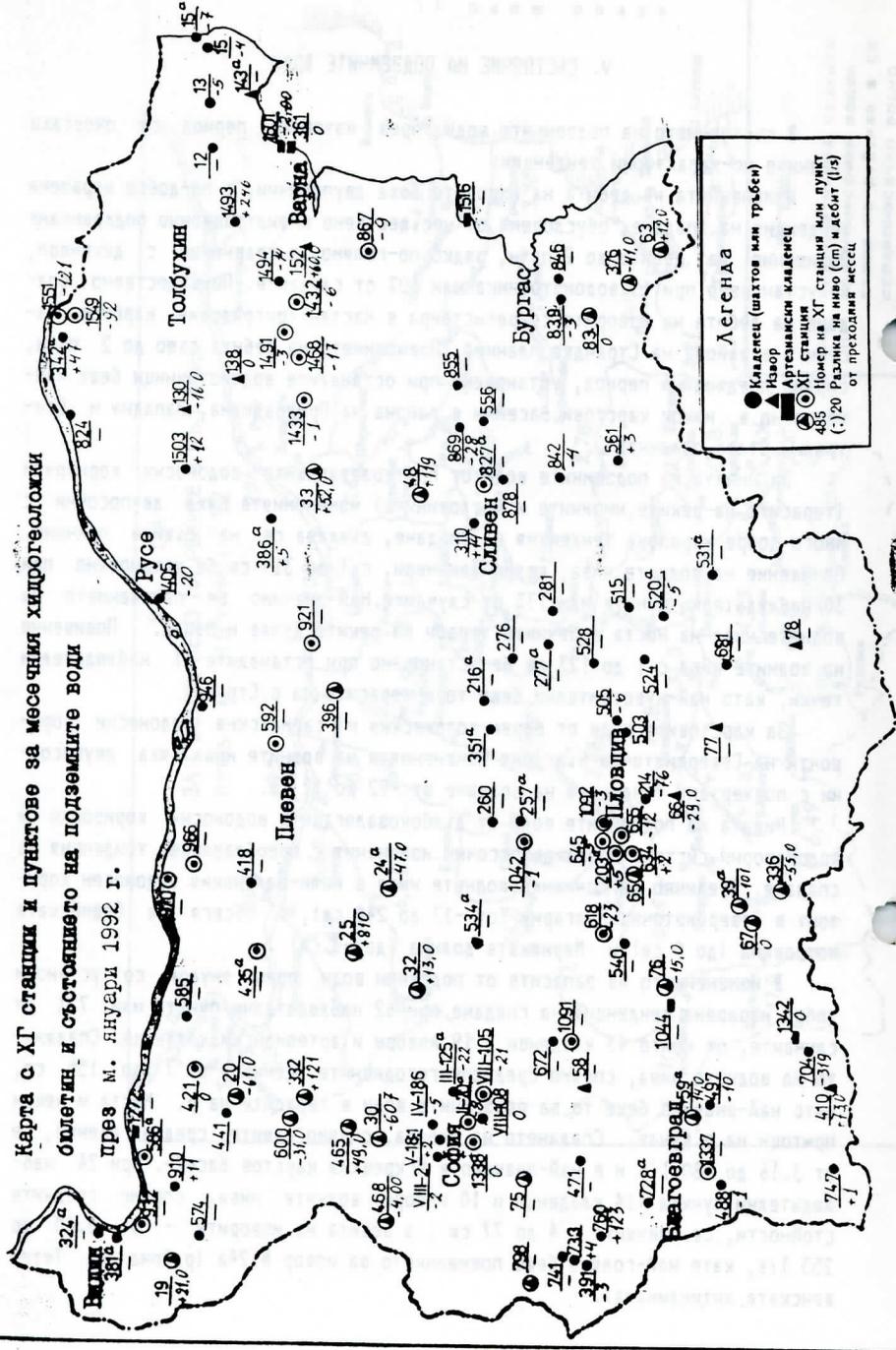
За нивата на подземните води от плиткозалегащите водоносни хоризонти (терасите на реките, низините и котловините) измененията бяха двупосочни с много добре изразена тенденция на спадане, дължаща се на същите причини. Понижение на водните нива, спрямо декември, с 1 до 319 см бе установено при 30 наблюдателни пункта или 73% от случаите. Най-значимо бе понижението на водните нива на места в речните тераси на реките Дунав и Места. Повишение на водните нива с 1 до 123 см бе установено при останалите 11 наблюдателни точки, като най-чувствително беше то в терасите на р. Струма.

За карстовите води от барем-хотриеския и сарматския водоносни хоризонти на Североизточна България измененията на водните нива бяха двупосочни с подчертана тенденция на спадане от -92 до 12 см.

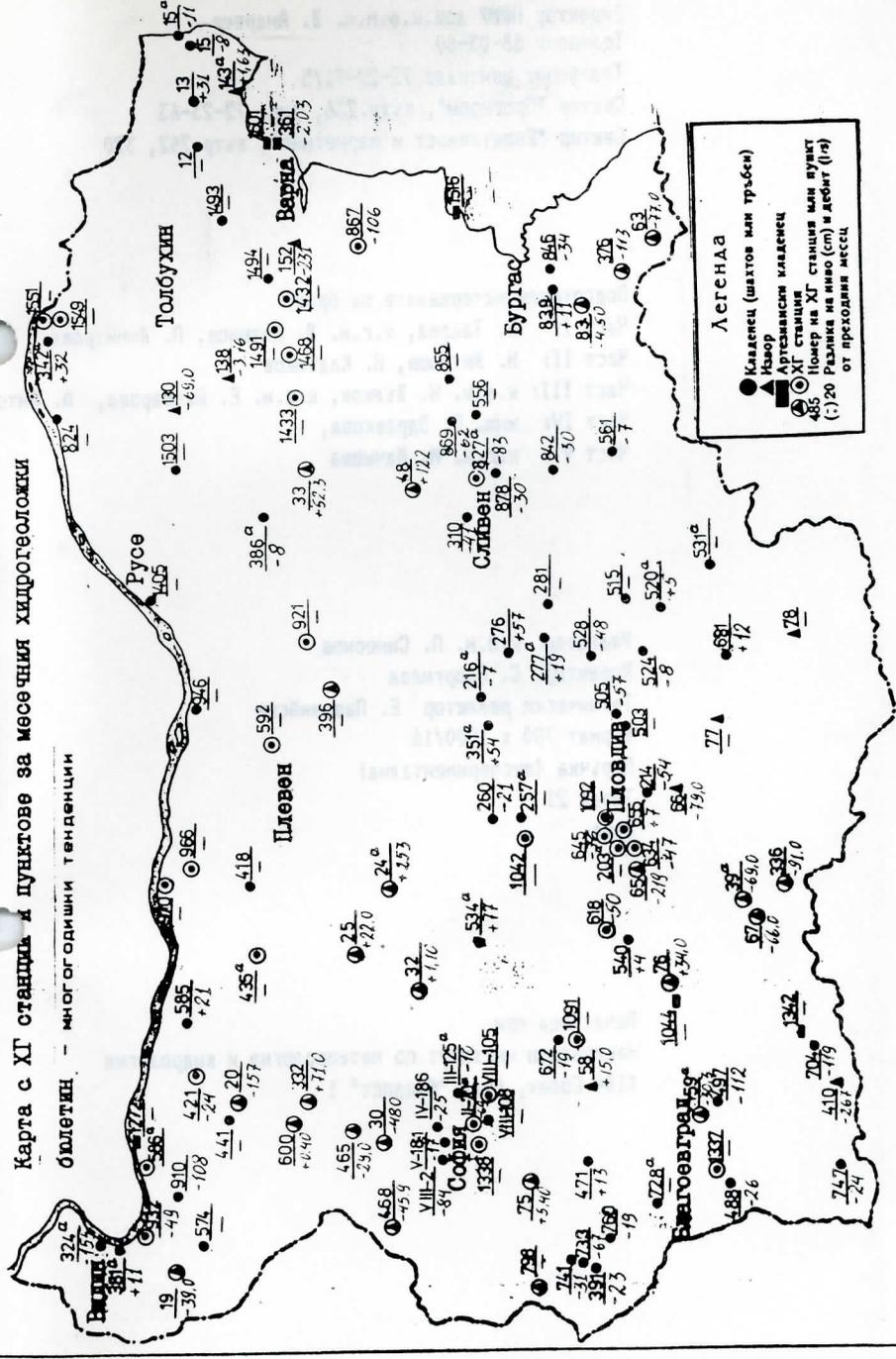
Нивата на подземните води от дълбокозалегащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха двупосочни изменения с преобладаваща тенденция на спадане. Предимно се пониха водните нива в малм-валанжкия водоносен хоризонт в Североизточна България (от -17 до 246 см), в обсега на Софийската котловина (до 0 см) и Маришката долина (до -3 см).

В изменението на запасите от подземни води през януари се установи добре изразена тенденция на спадане при 62 наблюдателни пункта или 72% от случаите, от които 43 кладенци и 19 извори и артезиански кладенци. Спадането на водните нива, спрямо средномногогодишните оценки е от 7 до 155 см, като най-значимо беше то за подземните води в терасите на р. Места и някои притоци на р. Дунав. Спадането на дебита, спрямо същите средни оценки, е от 3.16 до 480 л/с и е най-значимо в Искрецкия карстов басейн. При 24 наблюдателни пункта (14 кладенци и 10 извори) водните нива, спрямо средните стойности, се повишиха с 4 до 77 см, а дебита на изворите - от 0.40 до 253 л/с, като най-голямо беше повишението за извор № 24а (района на Тетевенската антиклинала).

Карта с ХГ станции и пунктове за месечни хидрогеоложки
 бележници и състоянието на подземните води
 през м. януари 1992 г.

Карта с ХГ станции и пунктове за месечни хидрогеоложки
 бележници - многогодишни тенденции

Директор НИМХ доц.к.ф.и.н. В. Андреев
Телефон: 88-03-80
Телефони: централа 72-22-71/5
Сектор "Прогнози", вѣтр.236, дир. 72-23-63
Сектор "Ефективност и маркетинг", вѣтр.262, 320

Подготвили материалите за броя:

Част I: Б. Такева, к.г.н. Л. Латинов, П. Димитрова
Част II: Н. Витанов, Н. Кадѣнков
Част III: к.ф.и.н. Н. Вѣлков, к.ф.и.н. Е. Бѣчварова, А. Антонов
Част IV: инж. Г. Здравкова,
Част V : к.г.н. М. Мачкова

Редактор к.ф.и.н. П. Симеонов
Коректор С. Георгиева
Технически редактор Е. Пашалийски
Формат 700 x 1000/16
Порѣчка (експериментална)
Тираж 21
Цена

Печатница при
Национален институт по метеорология и хидрология
1184 София, бул. "Младост" 1